

2007-ko Azaroaren 15-ekoa

15 Novembre 2007

ISSN 0767-7643

1,10 €

Nº 2931

Gizonaren lan guztiak ahorakotzat.
Eta sekulan ez ase.

(Kohélet)

Urte guziz bitzen dira herri-hikuntzetaz arduratzen diren erakunde eta elkarteetako ordezkariak. Aurtengo Kanbon zen bilkura, Arnaga toki zoragarrian, azaroaren 7tik 10era. Eta gai nagusia zen "hizkuntza politika eskualdeka, Estatuaren aldeak eta Europa mailan". 60 ordezkari elkarretaratu gira, Frantziako eta Itsas-haindiko 10 eskualdetatik. Euskal Herria etorri dira, Alsazia, Bretainia, Korsika, Okzitania, Katalunia, Guiana, bai eta ere Martinika, Maiot eta Reunion ugarteak.

Vincent Bru, Herrien arteko euskal sindikataren buruzagia, gainera Kanboko auzapez eta kontseilari nagusia dena, topaketaren kudeatzailea zen. Berezik **Guy Perez** eta **Pantika Mañiaren** leguntza suhararekin, antolaketa bikaina izan da, bai egokitzaren eta ostatuaren aldeak, Vacancel bakantza gunean, bai eta ere bilkuren egitarauaren aldeak.

Elkarteko administrazioaren onarpenarekin, lau egituerak parte hartu ditue topaketaren kudeatzaileak. Herrien arteko euskal sindikatak, Euskal kultur erakundeak, Euskararen erakunde publikoak eta Euskal kontederazioak.

Lehen egunean gertakarien gutarte-ko trukaketa

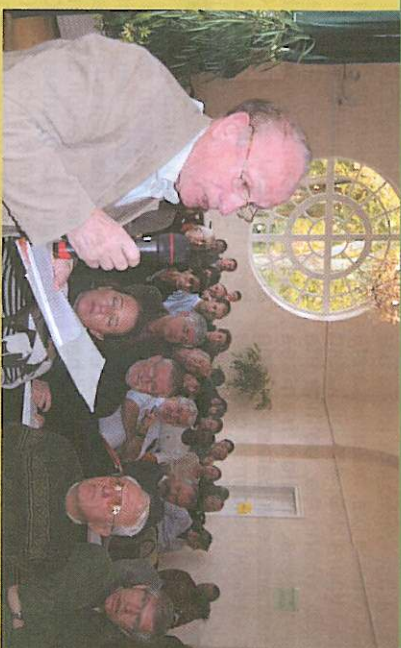
Eskualde bakoitzak gutartean erakutsi dauku aurrean edo azken urte hauetan zer gertatu den hizkuntza politikaren alorrean. Hizkuntza politika alpatzen da botere publikoak bere gain hartzen duen herri-hizkuntzen zainatzea eta aliz-naraztea. Eskualde askok alpatu dituzte politika gora-beherak, "yo yo" jostailuaren moldean. Adibidez Alsazia zen orain arte alizindari irakaskuntza elebidunean. Gaureragun Hezkuntza ministeritzak ez ditu errespetatzen sinatu dituen hitzarmenak, hainbestetarako nun iragan burulean argitaratu duen herri-hizkuntzen zerrendan Alsaziako hizkuntza ez baitzen agertzen ere. Kreol hizkuntza ere ez funtsean. Alia isas-haindiko ugarteetan denek erabiltzen duten mintzaira da. Baina ministeritzaren ikusmoldeak ez da egiazko hizkuntza, hizkuntza nahasketa bat baizik.

Aldi bakoitz diagnosis orokor bat egiteko ordez, eskualdeetako ordezkariak oraingo gertakizunak aurkeztu dituzte, besteentzat ere baliagarriak izaten ahal direlaokan. Adibidez, Ipar Euskal Herrian Euskararen erakunde publikoak hizkuntza politikaren 2006-2010 egitas-moa darama, hizkuntza teknikarien sarea sortuz, hitzarmenak izenpetu direlarik Kontseilu Nagusiaren eta Hezkuntza Ministeritzaren artean, EEPren eta Eusko Jaurlaritzaren artean. Bestalde aurkeztu dugu berrikian Euskal kultur erakundeak egin duen ikerketa bat, hizkuntza, kultura eta nortasun kolektiboaren arteko loturak erakusten dituenak : inkesta hau izan baita 2007 - 2013 Kultura egitasmoaren abiapundua.

Arrastiran pidaia bat egin dugu Donostiara Koldo Mitxelena kulturgunera "BatekMila" erakusgaia ikusteko eta Miren Azkarate Kultura Saiburua entzuteko, Jaurlaritzaren hizkuntza politika jarraibide or bat baita orentzat. Gero elkaritzetarak segitu dira... sagardotegian.

Bigarren egunean, Europa eta hedabide berriak

Eskualdeetako hizkuntzek badute oraingo hedabide tresna berrien beharra. Irratietako eta telebistetako espertak entzun ditugu. Adibidez numeriza-

Erramun Bachoc

Hizkuntzen eta kulturen topaketa Kanbon

zioak zer aldeketa harrigarriak ekariko dituen, herri-hizkuntzek ere baliatu behar dituztenak aitzina nahi badute. Mugaz gaineko hedabideek ere badi-tuzte zailtasunak : lehen hertz-uhinetan errexi pasatzen zen Euskal Telebista, orain ez da pasatzen (TNT) lurreko tresna, numerikoarekin. Zergatik gertatzen da hedabide berriak, zaharrak baino trakeagoak izatea ? Telebista zuzendari batek zion, hemendik goiti hedabideak satelita erabiliko dutela muga guztiak gainditzeko. "Euskara jaiji hadi ... zerura !".

Europari buruzko mintzaldi aberats bat entzun dugu ingelesez, itzulgailuak beharrietan. Europako erakundeek, audebategi hizkuntzen eta kulturen aniztasuna goraki alpatzen dute eta bestalde gauza anitz egiten 15 hizkuntza ofizialen alde. Gure gain da baliabide berak erabiltzea herri-hizkuntza ahulagoen alde, elgarrekin jokatzu proiektuak finkatzeko eta diru laguntzak ardiesteak. Alor honian ere gauzak akulatuz alizinarazten dira.

Eguna goxoki bururatu dugu, eskualdeetako janari eta edari bereziak jastatzuz, sukaldaritza ere kulturagai bat baita.

Azken egunean, biltzar nagusia

Topaketaren helburua da eskualdeen arteko lankidetzaren antolatzea. Gauza batzu badiugu ardiesteko gobernuaren aldeak. Ordezkaritza bakoitzak des-martxa egiten badu bere eskualdean, erretxago izanen da elkarrearen bule-goarentzat negoziatzaioak akulatzea Parisen.

Bi helburu finkatu ditugu. Alde batetik CNFPT erakunde ofizialak bere gain har dezan herriko etxeetan lan egiten dutenen formakuntza elebiduna. Bistan da Euskal Herrian irakaskuntza AEK elkarteak seguratuiko duela. Baina zerbizu publiko bat betetzen duela, diru publiko ordaintzea hartze dute.

Bestalde, 1999ko jende-kondaketan egin zen ikerketa biziki interesgarria, familiako hizkuntza jarraipenaz. Orain jendetza kondatzeko moldeak aldatu da, urte guziz egiten baita, eta hizkuntzeri buruzko ikerketa gelditu da. Erabaki dugu, ordezkaritza bakoitza eztabaidatu deia bere eskualdeko INSEE estatistika erakundearekin, eta elkarrearen bulegoak Parisen negoziatuiko deia hizkuntzen jarraipenari buruzko inkesta sartzea oraingo erroldan, 1995ean Euskal kultur erakundeak ardietei zuen bezala.

Gainera gutarteko elkartasuna adierazi dugu denek batean eskaera bat eginez berriz ere Alsaziako hizkuntza eta ugarteetako kreoleak sar dien Hezkuntza ministeritzako zerrendetan eta behar bezala irakats ditzaten ikastetxe guztietan.

Bururatzean gomiatu ukan dugu heilduen urteko topaketak Guanan egiteko. Holaxet ikusiko dugu zer aitzinamendu izan den urte batez herri-hizkuntzetatik, eta ezagutzak egiten ditugu hamar hizkuntza eta kultura ezberdin dituen eskualde batekin.

Han zen bat, Erramun Bachoc

Hizkuntza eta kultura desberdintako ordezkariak Arnaga alizinean, Kanbon